

Fricz Tamás: Új hatalmi súlypont jöhet létre

2016 február 04. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
értékelve

Még nincs

Mérték

Az Európai Unió 2016 elejére válságba jutott. Három kérdésre kell választ keresnünk: mik a válság okai; milyen reformokra van szükség; és ezeket hogyan lehet véghezvinni?

Az Európai Unió vagy radikális reformokon esik át, vagy szétesik

Tehát: miért, milyen okokból jutott az unió intézményi és bizalmi válságba? A válasz roppant egyszer?: az uniót vezet? intézmények – különös tekintettel az Európai Bizottságra – önmaguk távolodtak el azoktól az alapértékekt?l és normáktól, amelyeket az alapító okiratokban, a chartákban és a lisszaboni szerz?désben lefektettek. Másképpen fogalmazva, az unió ma már nem demokratikus és nem liberális intézményrendszer.

Miért nem demokratikus az unió? El?ször is azért, mert – különösen a bizottság – koncentrált és önkényes túlhatalmat hozott létre; a legkülönböz?bb szint?, általános és aprólékos döntéseket is gyakran egyoldalúan, a tagállamok megkérdezése nélkül hozta és hozza meg. Márpedig ez gyökeresen ellentmond az EU egyik legfontosabb vezérelvének, a szubszidiaritásnak, amely kimondja, hogy a döntéseket az európai polgárokhoz legközelebb es? szinteken kell meghozni. Ennek éppen az ellenkez?je vált gyakorlattá: az európai polgároktól legtávolabbra es?, általuk elérhetetlen magasságokban m?köd? központi szervezetek hozzák meg a rájuk vonatkozó döntéseket. Ebb?l levonható az a következtetés, hogy éppen az unió és annak bizottsága az, amelyik a leglátványosabban megsérti az uniós alapértékeket. Ha tréfálkozni lenne kedvem, azt mondanám, hogy kötelességszegési eljárást kellene indítani az unió alapintézményeivel szemben a szubszidiaritás alapelvének folyamatos megsértése miatt.

Másodszor, beleavatkozik a tagállamok belügyeibe akkor, amikor meg kívánja szabni, hogy azok részleteiben hogyan és milyen módon m?ködtessék a demokratikus intézményeiket. Erre markáns példa a korábban Magyarország, napjainkban pedig Lengyelország ellen indított eljárássorozat. Ezáltal az unió, illetve a bizottság korlátozza a tagállamok szuverenitását, s úgy viselkedik, mintha felettes szerv lenne a tagállamok felett. Mondjuk ki: a saját, szerz?désekben lefektetett alapértékeit nem betartó bizottságnak semmilyen jogi és erkölcsi alapja nincs az „új” (vajon még meddig „új”?) tagállamok kioktatásához és azok 7-es szankcióval való fenyegetéséhez.

Harmadszor, a migránsválság kapcsán az unió, illetve a bizottság a tagállami konszenzus teljes hiányában hoz önkényes döntéseket. Látványos jele ennek a kötelez? kvótákkal kapcsolatos egyoldalú határozat, amelyet hazánk és Szlovákia az Európai Bíróságnál támadott meg. Látványos jele ennek, hogy a migránsokkal kapcsolatos eljárások esetében Magyarország szemében a szálkát is felhánytorgatja, és kötelességszegési eljárást indít ellenünk, míg Németország és Angela Merkel szemében a gerendát sem veszi észre, amikor Berlin az összes schengeni és dublini egyezményt sárba taposva hívta meg és engedte be hazájába a szíriai migránsokat. Hol van a Németországgal szembeni kötelességszegési eljárás? Hol van a szigorú jogszabálykövetés? Kimondom: sehol. Az EU nem követi a saját jogszabályait.

Végül negyedszer: az EU – s különösen a bizottság – lényegében véve semmibe veszi az uniós állampolgárok véleményét. Az elmúlt hónapok európai közvélemény-kutatásai, s kiváltképp a szilveszteri események utáni hangulat feketén-fehéren bizonyítja, hogy az európai emberek dönt? része félti a jöv?jét, félti a hazáját a menekültekt?l, és a migránsáradat leállítását követeli. Az unió döntéshozó szervei, élén Jean-Claude Junckerrel, viszont ennek az álláspontnak éppen az ellenkez?jét képviselik, s ennek szellemében hozzák döntéseiket. Márpedig az az unió, amelyik ennyire látványosan nem tör?dik az állampolgárai véleményével, s?t semmibe veszi azt, vajon mit?l és miért demokratikus? De mindezen túl az unió nem is liberális. Az EU intézményeit, a bizottságot és az Európai Parlamentet is eluralta az a neoliberálisnak nevezett, a klasszikus liberális szabadságelvekt?l gyökeresen eltávolodott „píszí” beszédmód és narratíva, amelyet az európai sajtó és médiavilág is alátámaszt és képvisel. A neoliberalizmus a valaha szebb napokat látott liberalizmusnak az a végletekig eltorzult megjelenési formája, amely éppen a szabad véleménynyilvánítás lehet?ségét korlátozza vagy szünteti meg – azaz a saját liberális farkába harap.

Ezek után tegyük fel a kérdést: mit kell megreformálni? Minek kell átalakulnia ahhoz, hogy az EU újra demokratikus és m?köd?képes legyen?
Az unió radikális intézményi és szemléletbeli reformra szorul. Az intézményi változások iránya a következ? lehet: meg kellene szüntetni az EU kormányának nevezett bizottságot, amely egy túlméretezett, hiperbürokratikus, önkényes, antidemokratikus szervezetté vált, melynek vezet?it politikai háttéralkuk során nevezik ki. A bizottság szervezeti apparátusát – természetesen karcsúbbá és hatékonyabbá téve – a tagállamok államf?ib?l és miniszterelnökeib?l (valamint minisztereib?l) álló Európai Tanács irányítása alá kellene helyezni, méghozzá azért, mert a tanácsot kellene valódi döntéshozó szervvé átalakítani – ha tetszik, kormánnyá –, ahol érvényesül a

tagállami egyenjogúság és a demokratikus legitimáció. Annál is inkább, mert a tanács tagjait, a kormányf?ket közvetetten a tagállamok állampolgárai választják meg. Fontos szempont, hogy a tanács meger?sítésével, kormányzó szervezetté alakításával az Európai Egyesült Államok föderális koncepciója helyett az er?s nemzetállamokra épül? unió irányába indulnánk el.

Ezen túl a parlamentet a jelenlegi béna kacsa állapotából ki kell mozdítani, s valós, az immáron kormányként funkcionáló tanács ellen?rzésére hivatott jogszabályalkotó testületté kell átalakítani. Lényeges lenne az Európai Parlament eddigi, fecseg?-vitatkozó, politikai hangulatkelt?, de valójában súlytalan jellegét gyökeresen átalakítani, s a jogszabály-el?készít?, jogszabályalkotó közpolitikai munka irányába eltolni. Egyben a parlament létszámát radikálisan le kellene csökkenteni, hogy valóban ne egy kádertemet?, illetve másodosztályú politikusok pénzgy?jt? helye legyen (tisztelet a kivételeknek, mert azok is vannak), hanem valóban rátermett képvisel?k felel?s döntéshozó testülete.

Ebb?l már jól látszik, hogy az EU intézményrendszerét a nemzetállami parlamentáris demokráciák modelljéhez kell közel vinni, ezzel is eltávolodva a centralizált, paternalista, egy központból, felülr?l irányított, nem demokratikus modellt?l. A rendszert a feje tetejér?l a talpára állítva újra – vagy most el?ször – alulról, a nemzetállamok és a nemzeti parlamentek fel?l kell újjászervezni, úgy, hogy a tagállamokon belüli parlamentáris demokráciák mintájának megfelel?en alakuljon ki az unió központi intézményei közötti együttm?ködés és hatalommegosztás is. Ha jobban belegondolunk, ez az alulról szervezett Európai Unió – szemben az Amerikai Egyesült Államokkal – nem föderáció, hanem szuverén nemzetállamok szövetsége lenne, egy sajátos konstrukció, amelyben az EU tagállamai továbbra is meg?riznék szuverenitásukat a nemzeti identitás, a közös kultúra, a nyelv és a történelmi hagyományok alapján.

S végül: vajon ezek a radikális reformok hogyan valósíthatók meg? A válasz röviden: a migránsválság megmutatta, hogy a közép- és délkelet-európai országok érdekei hasonlóak és összeegyeztethet?k. Egészen más okokból, de a David Cameron vezette konzervatív kormány is az Európai Unió radikális reformjában érdekelt, azaz a brit és a közép-európai érdekek is összetalálkozhatnak. Ezek után számoljunk kicsit: a visegrádi országok, a Baltikum, Szlovénia, Horvátország, Románia és esetleg Bulgária, kiegészülve Nagy-Britanniával – ez összesen tizenkét ország a 28-ból, ráadásul egy nehézsúlyú szerepl?vel az élén. Ugye, tizenkét ország akarata ellenére nehéz m?ködni?

Fricz Tamás - A szerz? politológus

www.magyaridok.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló